

STRATEGIIJA- JA DOAIBMAPLÁNA 2006-2009

Ođasmahttojuvvon riikkačoahkkimis 2007

NSR váldoulbmil:

NSR barggut leat searvvi ulbmilparagrafas (paragrafa 2):

- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu ovddidit dásseárvvu, oktiigullevašvuoda ja ráfalaš ovtteseallima olbmuid ja álbmotjoavkkuid gaskkas ja árvvu olbmo luonddu sorjjasvuhtii.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu duohtan dahkat sápmelaččaid iešstivrenvuogatvuoda ja váfistit sápmelaččaid boahtteáiggi oktan álbmogin iežaset guovllus.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu veahkehit ásahit ja ollašuhttit sápmelaš álbmotstivrejumi árijjalaš oassálastimiin sápmelaš stivreorgánaid demokrátalaš válggain.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu váikkuhit ja ovddidit iešguđet lágan sámi kulturdoaimmaid ja fáladagaid riikkastivrra, SOL ja báikkálaš servviid bokte.

Strategija:

NSRs strategija oláhit searvvi ulbmiliid:

1. Ovddidit nana, báikkegottiide čadnojuvvon lihtu mas leat doaimmalaš báikkálaš searvvit mat ovddidit kulturdoaimmaid- ja fáladagaid sámiide geat orrot báikegottis, ja mat servet sámediggeválggaide.
2. Ovddidit NSR politihka ođđa politihkkasurggiin ja čadahit dáid Sámedikki jođihettiin ja stuora sámediggejoavkku bokte.
3. Oččodit nuoraid lihttui, sihke aktiiva báikkálaš miellahtun, guovddáš luohtamušdoaimmaide ja politihkalaš bargguide.
4. Ovddidit SOL vai šaddá lihtu oahppoorganisašuvdna mii doarju ja nanne NSR ulbmila.
5. Struktureret organisašuvna vai bargu mii dahkkojuvvo báikegottiin ja riikkastivrras šaddá effektiivvalaš ja vai lihtus lea ovttalaš jođiheapmi almmá billistettiin buori čatnasumi báikegottiide.
6. Árijjalaččat searvat almmolaš digáštallamiidda ja ovddidit NSR oainnu áigeovdilis áššiin, ja ieš álggahit digáštallamiid ságastaladettiin aktiivvalaččat ođđa politihkkasurggiin.
7. Joatkit buori ja systemáhtalaš barggu sihkarastin dihte nissoniid guovddáš doaimmaide NSRas.

Strategijat leat áigodahkii 2006-2009 ja olu doaimmat bistet mánja jagi. Go doaibma galgá plánejuvvot ja čadahuvvot boahte jagi (2007-2008), de dat lea čállojuvvon.

Strategija 1: Ovdánahttit báikkálaš servviid

Doaimmat:

Miellahttoгуorahallan

- NSR áigu nannet ja ovddidit báikkálaš servviid barggu. NSR sihtá dokumenteret báikkálaš servviid barggu, dahkat dan oainnusin ja geavahit dan NSR riikkastivrra barggu vuodđun. NSR kártema bokte, mii čadahuvvui 2007:as leat ožžon dieđuid maid vuodul viidásit bargat. 2008 lea dehálaš jahki ealáskahttit ja nannen dihte NSR. Galgá álggahuvvot prošeakta nannet NSR báikkálaš servviid. Prošeakta sáddejuvvo gulaskuddamii báikkálaš servviide oazžun dihte evttohusaid. Galget biddjojuvvot čielga mihtut ovdánahttimii

mánnggaid surggiin. Barggu jođiha NSR organisatovrralaš nubbinjođiheaddji. Prošeakta galgá gokčat doaimmaid maid riikkastivra hálida bidjat johtui NSR kártema vuodul.

Lagat oktavuoha bargui mii dahkko Sámedikkis

Sámediggi lea dehálemos báiki mas vátna ruhta vuoruhuvvo sámi báikegottiide. Báikkálaš searvvit galget eambo sáhttit váikkuhit dan barggu mii dahkko Sámedikkis.

- Čađahit NSR sámediggejoavkku ođđa njuolggadusaid mas báikkálaš servviid mielvákkuhus galgá čađahuvvot ja árvoštallojuvvot.
- Báikkálaš searvvit galget oazžut riikkastivrra čoahkkingohččumiid ja áššelisttuid, ja listtu mii čájeha Sámedikki áššiid.
- NSR galgá čađahit politihkalaš barggu kurssaid váljejuvvon áirasiidda ja miellahtuide geat sihtet searvat.

Elektruvnnalaš gulahallan

NSR galgá jámma sáddet miellahttoivviid/e-poasta miellahtuide áigeguovdilis áššiid birra. E-poasta ii álo olle báikkálaš servviide. Ferte čielggadit galgá go NSR riikkastivrra ja báikkálaš servviid gulahallan dáhpáhuvvat digitála, báhpiris vai guktot.

Strategiija 2: Politihkkahábmen

Doaimma:

Ođđa lávdegoddebargovuohki

Riikkastivra sihtá politihkkahábmenbarggus ná bargat:

- *Identifiseret* politihka ja sierranas áššesurggiid,
- bargočilgehusa/mandáhta bokte *ráddjet* barggu,
- gávdnat ja bálkáhít *váldočálli*,
- cegget fágalaš *referánsajoavkku* váldočállái,
- juolludit *resurssaid* váldočálli honoráarii ja joavkku čoahkkingoluide,
- evttohit hámi ja man guhkki *loahppaboáđus* (dokumeanta) galgá leat ja
- čilget *goassázi* bargu galgá leat geargan.
- sáddet lávdegoddebarggu *gulaskuddamiidda* báikkálaš servviide ja NSR orgánaide.

Ođđa politihkkasuorggit

- Biraspolitihkkálaš prinsihpaprográmma
- Sámi guolástusvuogatvuodát
- Sámi vuoigatvuodálávdegoddi 3

Riikkastivrra ulbmil lea ahte biraspolitihkkálaš prinsihpaprográmma galgá leat 2008 riikkačoahkkima fáddá. Riikkastivra áigu bargat viidasit mearraresurssaiguin mii lea dehálaš fáddá ja dakkar ášši mainna dál bargojuvvo, earret eará Sámedikkis. Dás lea sáhka earret eará das geas lea vuoigatvuoha hálddašit mearraresurssaid. Sámi vuoigatvuodálávdegoddi 3 buktá evttohusastis 2007 čavčča. NSR galgá leat aktiivvalaš oasseváldi digáštallamis.

NSR biraspolitihkkálaš vuodđu

Lea dehálaš NSRii ovdánahttit ođđa politihkasurggiid. 2008 riikkačoahkkimis galgá mearriduvvot biraspolitihkkálaš prinsihpaprográmma. Prográmma vuodđun galget leat riikkaidgaskasaš UNEP ja ACIA rapportat ja maid eará heivvolaš dokumeanttat. Dát guoská sihke duogášdieđuide, dárbbuid analyseremii ja doaimmaevttohusaide. Prográmma sáddejuvvo báikkálaš servviide

gulaskuddamii manimusttá 2008 miessemánu. Báikkálaš servviid evttohusaid ja oaiviliid vuodul riikkastivra ovddida biraspolitihkkálaš prinsihppaprográmma áššin 2008 Riikkačoahkkimii.

Riikkastivrra bargu

NSR Riikkastivra áigu buktit árvalusaid Sámediggeráđđái ja sámediggejovkui áššiin mat galget meannuduvvot Sámedikkis boahktevaš jagi, go dat orru leamen dehálaš ja go dasa leat doarvái bargonávccat.

Riikkastivra áigu maid bargat vai Sámi mediafoanda šattašii duohtan, geahča riikkastivrra mearrádusa 26.02.06.

Strategiija 3: Sámeziela ealáskahttin

Bargat dan ovdii ahte sámeziella seailluhuvvo ja nannejuvvo našunála ealáskahttinproseassa bokte, sihke dain guovlluin gos sámeziella lea nanus ja dain guovlluin gos ziella lea goariduvvon. Sámeziella lea davvi-, julev- ja lullisámeziella.

Doaimma:

Čuovvulit *Samisk er tøft!*

NSR áigu bargat dan badjelii ahte *Samisk er tøft!* raportta evttohusat čuvvojuvvojit. Earrat eará galgá ásahuvvot bearráigeahččanorgána mi goziha sámeziella geavaheami ja ovddideami almmolaš hálddašeamis, orgánain ja fálaldagain. Bearráigeahččanorgána galgá maid bargat eará doaimmaiguin mat nannejit sámeziella sámiid gaskkas friddja ja iešheanalisis vuodus.

Ravisolbmuidoahpahus sámiide

NSR galgá oččodit Ravisolbmuidfálaldagaid sámiide geat eai máhte čállit sámeziella/hállat sámeziella ja sidjiide geat eai leat oahppan čállit sámeziella.

Sámeálbmotfoandda reanttut geavahuvvojit gáhttet, nannet ja ealáskahttit sámeziella.

Strategiija 4: Nannet sámi dáidaga ja kultuvrra

NSR galgá bargat dan badjelii ahte árbevirolaš sámi kulturovdanbuktimat ja ođđaaigasaš sámi dáidda, kulturmuittut, festiválat main lea sámi sidoallu ja sámezielmedia nannejuvvo sámi servodagas.

Doaimmat:

Sámi mediafoandda ásaheapmi

NSR galgá čuovvulit riikkastivrra evttohusa ásahit sámi mediafoandda man ulbmil galgá leat časkit oktii sámezielaviissaid oktan beaivválaš sámezielaviisan ovdal váлгаáigodaga loahpa.

Riddu Ridđu stáhtabušehttii

NSR áigu bargat dan badjelii ahte Riddu Ridđu festivála boadášii stáhtabušehttii.

Strategiija 5: Nuoraidbarggu nannet

Doaimma:

NSR galgá nannet nuoraidbarggu dán áigodagas. Nuoraidlávdegoddi galgá oazžut buoret formálalaš stáhtusa struktuvrabarggu oktavuodas. NSR-nuoraidlávdegotti ja báikkálaš servviid gaskavuodat galget nannejuvvot. Riikkastivrras ja NSR-nuoraidlávdegottis galget leat eambo oktasaš čoahkkimat.

Buot NSR orgánain lea ovddasvástádus bearráigeahččat ahte nuoraidbargu vuoruhuvvo. Dat mearkkaša earret eará:

- Nuoraidlávdegoddi, riikkastivra ja sámediggejoavku galget čuovvulit NSR nuoraidprinsihppaprográmma.
- Sámediggejoavku galgá bargat vai Sámedikki mánáid- ja nuoraidplána čuovvuluvvo.
- Báikkálaš searvvit ja nuoraidlávdegoddi galget rekrutteret eambbo nuoraid miellahttun ja bearrái geahččat ahte eambbo nuorat servet organisašuvnna bargguide ja doaimmaide.
- Nuoraidlávdegoddi lágida nuoraidkonferánsa ovdal riikkačoahkkima 2008.
- SOL ráhkada kursafálaldagaid mat leat heivehuvvon nuoraide, maiddái organisašuvnabargokurssaid.
- Galget áshuvvot sierra nuoraiddeaihvadeamit NSR nuoraide ja dat galget leat dakkár deaihvadanbáikkid mat eai leat čadnojuvvon riikkačoahkkimiidda.
- Árbevirolaš máhttu galgá gaskkustuvvot nuoraide.
- Riikkastivra sáhtta addit doarjaga ođđa báikkálaš servviid ásaheapmái, maiddái nuoraidservviide.

Strategiija 6: Ovdánahttit SOL

Doaimma:

Sihkkarastit ja ruhtadit SOL doaimma

SOL ruđalaš vuodđu doaimmahit sápmelaččaid rávisolbmuidoahpahusa ferte sihkkarastojuvvot. Dán mii dahkat dakko bokte ahte Sámediggi ságastallá departemeanttain Rávisolbmuid-oahpahuslihtuid ruhtadeami birra.

Ođđa fálaldagat

SOL oahpahusdoaimma dábálaš árbevirolaš duojis ja eará árbevirolaš máhtolašvuodas galgá joatkit.

Riikkastivra ja SOL galget ovttas ovdánahttit kursafálaldagaid mat dorjot ja nannejit NSR doaimma báikkálaš servviin, nuoraidlávdegottis ja sámediggejoavkkus. Dat mearkkaša ahte galget leat kurssat earret eará organisašuvdnabarggus, politihkalaš bargguin, mediabarggus, neahttalammuheamis ja eará.

Organišuvdnaovdáneapmi

Struktuvrabarggu oktavuodas galgá ođđasit geahčadit NSR rávisolbmuidoahpahusa organiserema.

Strategiija 7: Organisašuvdnaovdáneapmi

Doaimma:

Struktuvrabargu

NSRs leat dát njuolggadusat mat stivrejit barggu:

- NSR váldonjuolggadusat, ođđasat 2004
- Listubargguid njuolggadusat, ođđasat 2004
- Riikkastivrra ja čállingotti jodiheaddji instruksa, ođđasat 2006
- Njuolggadusat ja prosedyrat NSR bargguide Sámedikkis, ođđasat 2007

NSR 24 báikkálaš servviin leat iešguđesge sierranas njuolggadusat, SOLs ja nuoraidlávdegottis leat sin iežaset njuolggadusat. Riikkastivra áigu áigodagas evttohit oktasaš njuolggadusaid olles

organisašuvdnii. Evttohus galgá sáddejuvvot gulaskuddamii buori áiggis ovdal riikkačoahkkima. Riikkastivrra áigumuš lea ovddidit NSR ođđa vuodđonjuolggadusaid 2008 riikkačoahkkimii.

Dán barggu olis galgá maid evttohit lea go dárbu rievdadit organisašuvnna struktuvrra vai šaddá ovttalaš jođiheapmi, muhto čatnasupmi báikkálaš dássái galgá fal bissut. Lávdegoddi galgá maid árvvoštallat resursageavaheami. Lea go dárbu doalahit 3 organisašuvdnanummara, bálkahit 3 rehketdoalli ja doaimmahit 3 čallingotti duššefal guovddáš dásis?

Ođđa njuolggadusat ja prosedyrat NSR bargui Sámedikkis

NSR áigu dán áigodagas ain nannet organisašuvnna siskkáldas ovttasbarggu dakko bokte ahte čuovvu daid gulahallanvugiid mat leat mearriduvvon ođđa njuolggadusain NSR bargui Sámedikkis:

NSR sámediggeáirasat berrejit, mađe mielde lea vejolaš, juohkit dieđuid báikkálaš searvái daid áššiid birra maid Sámediggeráđđi ovddida, juohke sešuvnna álggus (gidđat, čakčat), ávžžuhtit buktit oaiviliid, čohkket daid ja doalvut daid viidáseappot Sámediggeráđđái ovdal go ráđđi ovddida ášši.

Seammá prosedyra sáhtta maid geavahit *maŋŋil* go Sámediggeráđđi lea ovddidan ášši, ja go lea áigi viežžat báikkálaš servviid oaiviliid *ovdal* go ášši ovddiduvvo lávdegottiin. Oaiviliid galgá de váldit mielde NSR sámediggejovkui ja NSR áirasiidda lávdegottiin.

NSR jođiheaddji galgá mitalit NSR riikkastivrii makkár áššiid Sámediggeráđđi lea áigumin ovddidit ja goas lea áigumin daid meannudit. Riikkastivralahtus galgá leat vejolašvuotta buktit oaiviliid ja/ dahje ášši faktadieđuid Sámediggeráđđái.

Áššiin, main lea *stuora mearkkašupmi sámi álbmogii*, ja maid birra NSR riikkačoahkkii ii leat cealkán maidege, iige sullasaš áššiinge, berrejit NSR ráđđelahtus ja sámediggejoavku váikkuhit dasa ahte riikkačoahkkii beassá buktit cealkámuša áššis, juogo ovdal Sámediggeráđđi dahje dievašoahkkima meannudeami. NSR riikkastivrra ovddida dákkár dilis ášši riikkačoahkkimii dábálaš vuogi mielde.

Strategiija 8: NSR oainnu gaskkusteapmi

Doaimma:

Mediastrategiija hábmen

Riikkastivrra galgá sámediggejoavkkuin ja NSR eará jođihangottiin ovttas ráhkadit **mediastrategiija**. Ulbmil lea čilget makkár mihttomearit NSRs galget leat mediabarggus, makkár váikkuhanvugiid ja gaskkustankanálaid galgá geavahit dábálaš áššin ja erenoamážit válgajagis. NSR mediastrategiija ii galgga moktege gáržžidit áirasiid, iige organisašuvnna luohttámušolbmuid mediacealkimiid. Kontroversiealla áššiid berrejit earát go NSR jođiheaddjit ja sámediggejoavku ovddidit. Ovdamearkka dihte báikkálaš servviid jođiheaddjit, ovddeš sámediggeáirasat dahje earát.

Mediastrategiija galgá doarjut ja nannet jođiheaddji ja riikkastivrra cealkinvuoigatvuođa ja báikkálaš servviid ja sámediggeáirasiid cealkimiid iešguđetge áššiin sin válgabiies.

Strategiija nubbi dehálaš oassi lea oahpahit ja hárjehahttit organisašuvnna jođiheddjiid ja sámediggeáirasiid bargat media ektui. Dan sáhtta dahkat dakko bokte ahte fállá jahkásaš mediakursaid.

Neahttasiiddu www.nsr.no hábmen

NSR politihka deháleamos gaskkostankanála lea NSR dábalaš neahttasiidu www.nsr.no. NSR jođihangoddi áigu jámma bidjat preassadieđáhusaid NSR neahttasiidduide dahje sáddet njuolga oktonasmediaide.

www.nsr.no galgá ovdánahttojuvvot ja ođasmahttojuvvot jámma, ja das galget leat čállosat sihke sámegillii (davvi-, julev- ja lullisámegillii) ja dárogillii. Čállingotti jođiheaddji lea sierra instruvssa mielde neahttasiidduid doaimmaheaddji. Čállingotti jođiheaddjis lea ovddasvástádus ovddidit neahttasiidduid vai heivejit siidduid ulbmilii, mii lea gaskkustit NSR ollislaš oainnu. Ođđa neahttasiidduid galget válmmastuvvot 2008/2009 riikkačoahkkimii.

NSR galgá geahččalit gaskkustit Sámedikki eanetlogu oainnu ja mearrádusaid dakkaviđe go dat leat dahkkon ja dainna lágiin oainnusindahkat NSR politihka Sámedikkis. NSR joavkočáli galgá bearráigeahččat ahte ođđa áššit maid NSR joavku ovddida biddjojuvvot NSR neahttasiidduide go dan lea soahpan evttoheddjiin.

Eará:

Strategiija ja doaimmaplána mearriduvvoi 2006:as áigodahkii 2006-2009. Dát lea plána ođasmahttin ja lea lunddolaš ahte jámma ođasmahttit plána go doaimmat ollášuvvojit NSR barggu bokte.

NSR ávvuda 40 jagi boahhte jagi. Dán oktávuođas mañiduvvo Riikkačoahkkin, ja 2008/2009 riikkačoahkkimat lágiduvvojit oktanagas go mañit jagi leat Sámediggeválggat. Dát mielddisbuktá ahte 2007 válljejuvvon riikkastivrra doaimmaáigodat guhkkiduvvo mottiin mánuin. NSR bidjá joavkku bargat riikkačoahkkinávvudemiin. Riikkačoahkkin lágiduvvo Guovdageainnu ođđa hotellas 2008 golggotmánus.